

Flera vägar till lönsamhet i ekologisk odling

Våra efterkalkyler visar att variationen i lönsamhet är stor mellan ekologiska gårdar. Tittar vi på två av toppgårdarna i sammanställningen ser vi att en stabil växtföljd och effektivt utnyttjande av gödseln är en stor del av nyckeln till framgång.

Med efterkalkyler från 25 ekologiska gårdar i Hushållnings-sällskapets rådgivningskoncept Lönsam Gröda kan vi analysera vad som är vinnande strategier. Dessa 25 gårdar runt om i landet motsvarar cirka 4 600 hektar och över 25 grödor fanns representerade.

Höstrapsen högst

Föga förvånande blev höstrapsen bästa ekologiska gröda 2015. Det starka priset höll i sig, och avkastningen var hög. I snitt skördades 2 800 kilo per hektar till avsalupris på 7,3

kronor per kilo. Även för vitklöver till frö låg avkastningen högt, 256 kilo per hektar jämfört med snittet för de sista 10 åren som legat på 218 kilo enligt SFOs skördeuppskattning. Åkerböna är en gröda som legat stadigt på ett bra TB de senaste åren på grund av efterfrågan på inhemskt protein. I diagrammet visas en sammanställning av medel över TB2 för de vanligaste grödorna.

Merpris för glutenfri havre

Av spannmålsgrödorna var det höstvetete och havre som gav

bäst resultat. Havren har dock fått ett något bättre TB än den borde då det finns flera konceptodlingar med glutenfri havre inräknade, vilket ger ett betydligt högre avräkningspris än för grynshavre och foderhavre. I botten hamnade bland annat vårvete och vårkorn. För vårvete berodde detta på en mycket låg avkastning, i snitt 2 300 kilo per hektar. För kornet var avkastningen normal, 3 350 kilo per hektar, men överskottet på foderspannmål gav ett sämre pris och därmed en dålig placering. ■

Topp två

Medelvärde på TB2 för gårdarna i sammanställningen blev 3 800 kronor per hektar, men variationen är mycket stor. För att ta reda på vad det finns för vinnande koncept inom den ekologiska odlingen har två av de gårdar som låg i toppen analyserats.

Bra utbyte för höga insatser av gödsel

TB2 i snitt: 9 100 kr/ha
Inriktning: Växtodling
Odlingssystem: Radhackning i samtliga grödor
Grödor: Raps, vallfrö, åkerböna, höstvetete, vårvete, havre, träda

Gård 1 är på flera sätt en gård med stor variation i växtodlingen. Det odlas många olika avbrottsgrödor, varav flera är kvävefixerande, och både höst- och vårveter av spannmålen. Grödorna är sådana som har hamnat både i toppen och botten i Lönsam Gröda.

Höga insatser – högt utbyte

Det som utmärker gård 1 i jämförelse med andra gårdar

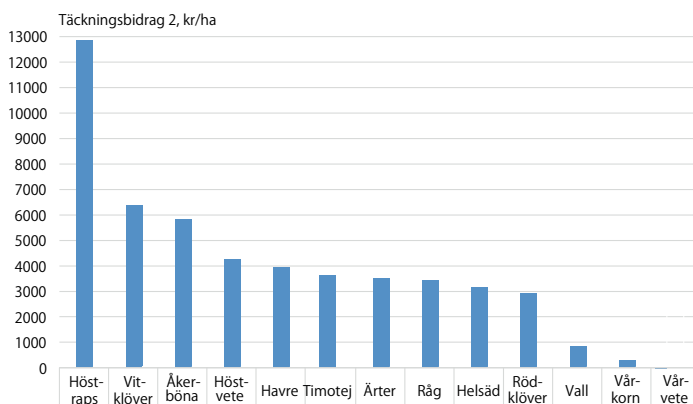
är att den har höga insatser, främst i form av gödsel, och att den fått ett riktigt bra utbyte för sina insatser.

Skillnaden mot andra gårdar med samma gödslingsintensitet är att skörden för de flesta grödor ligger högt i förhållande till hur mycket gödsel som tillförts.

Näsa för gödsel

På gården myllas all gödsel, vilket i försök har visat sig avgörande för att nå högsta effektivitet. Gödsling vid rätt tidpunkt och på rätt sätt är viktigt för avkastningen. Utmaningen är extra stor i ekologiska odlingen som använder gödselmedel med stor del or-

gansikt kväve som behöver brytas ner innan det kan komma grödan till godo. Det kräver både en del tur med vädret, men framför allt kunskap och fingertoppskänsla om när och hur den ska tillföras.

Täckningsbidrag 2. TB2, för de grödor som fanns representerade på minst 3 av de 25 analyserade gårdarna 2015.

	Medelskörd (kg/ha)	Medelpris (kr/kg)
Höstraps	2 800	7,3
Vitklöver	260	39
Åkerböna	3 680	3,3
Höstvete	4 840	2,5
Havre	3 660	2,9
Timotej	410	21
Ärter	2 740	3,9
Råg	3 760	2,7
Hellsäd	6 710	1,4
Röd-klöver	160	36
Vall	4 760	1,3
Vårkorn	3 350	2,1
Vårvete	2 350	3,0

FOTO: HENRIK NÄTTERLUND

Stabilitet resulterar i högt resultat

FOTO: HENRIK NÄTTERLUND

TB2 i snitt: 7 200 kr/ha

Inriktning: Dikor kombinerat med växtodling

Odlingssystem: Radhackning för raps, konventionellt radavstånd för övriga grödor

Grödor: Vall, raps, höstvete, råg, åkerböna

Gård 2 har dikor kombinerat med växtodling, och växtföljden är uppbyggd kring vallen. Höstrapsen ligger på denna gård i topp resultatmässigt, medan övriga grödor ligger kring medel. Dock är det just stabiliteten som resulterar i det höga sammanlagda resultatet.

Drar fördel av vallen

Maskinkostnaderna på går-

den är något lägre än medel för gårdar i samma storlek. Flera körslor lejs in, och med vallen som bas hålls ogrästrycket nere vilket minskar behovet av tunga jordbearbetningar. Vallen bidrar även med kväve till växtföljden. Detta gör att den i praktiken har ett mycket större värde än vad som syns i jämförelsen grödor emellan. Största delen av kvävet tillförs via biogödsel. På grund av det höga pH-värdet i biogödseln krävs extra planering vid lagring och spridning, men görs detta på rätt sätt är den ett av de effektivaste gödselmedlen inom den ekologiska odlingen tack vare dess höga halt ammoniumkväve.

SLUTSATS

Båda gårdarna visar att det går att få ett bra resultat även om man blandar grödor med olika TB. En stabil växtföljd är grunden, och tillsammans med ett effektivt utnyttjande av den tillförda gödseln är detta en stor del av framgångsfaktorn på dessa två gårdar. Höga insatser kan resultera i ökade intäkter, givet att man utnyttjar läglighetseffekterna till fullo.

Sammanställningen av 2016 års efterkalkyler är i full gång och kommer att vara klar under våren. Priserna har generellt sett ökat 2016 jämfört med 2015. Även 2017 verkar bjuda på bra förhållanden på ekomarknaden, då efterfrågan håller i sig.